

פרוטוקול ישיבת תת הועדה להשאלה בין-ספרייתית שהתקיימה ב- 1.7.14

השתתפו: לין פורת יו"ר (חיפה), דבורה שמידוב ותמר קרביץ (ב"א), אריאלה סוקר (ב"ג), תמר סיטניאקובסקי (ב"ג רפואה), גילה עמנואל (העברית רוח וחברה), מרים שוימר (עברית חקלאות) זמירה ראובני (הספרייה הלאומית), אורלי ניסן-שלם (האוניברסיטה הפתוחה), אסתי בן צבי (הטכניון), איריס גרונפלד (ת"א מרכזית), אנית שוחט (ת"א חברה וניהול), מרב תלרז (ת"א רפואה), נטלי מלניק (ת"א מדעיים), אנה איליונסקי (מכון ויצמן).

מכיוון שהיה עניין רחב בנושאים, ובגלל העבודה המשותפת על בסיס היומימי, כל ספרני השב"ס הוזמנו לישיבה.

הרצאות אורח:

"פרויקט הדיגיטציה של עבודות הגמר באוניברסיטת בן-גוריון בנגב" גב' אילונה גלר, ראש מדור שירותי קהל, ספריית ארן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

באוניברסיטת בן-גוריון זכויות היוצרים שייכות לכותבי העבודה ולא לאוניברסיטה או למנחה. משנת 2006 יש עותק דיגיטלי של כל העבודות בספרייה. האוניברסיטה חתמה על הסכם עם PROQUEST (PQ) לגבי דוקטורטים בלבד והיא אמורה להעביר אותם ל-PQ. התגמול על מכירת תזה מתנהל ישירות מול כותב התזה. נכון לשנת 2014 עדיין לא העלו ל-PQ תזות של בן-גוריון. יש מו"לים שביקשו להוציא את התזה מהאוסף אחרי שהתזה התפרסמה כספר. בקטלוג הפריט נשאר ב-SUPPRESSED.

"פרויקט התזות במכון ויצמן" גב' מאיה עמיכל, מתאמת מערכות ממוחשבות ספרייתיות, ספריות מכון ויצמן המכון חתם על הסכם עם PQ אשר סרק את כל התזות המודפסות והעלה אותן למאגר. ההסכם הוא בין המכון ל-PQ בלי אשור הכותבים כי הזכויות שייכות למכון. תזות שבנויות מ-3 מאמרים לא מפורסמות לקהל הרחב, רק בתוך המכון. בכל מקרה, מחכים שנתיים מהגשת התזה עד להנגשה מלאה. יש תזות שלא התפרסמו או שהכותבים ביקשו שהן לא יהיו בספרייה בשום צורה.

"פרויקט התזות הדיגיטליות באוניברסיטת חיפה" גב' דנה לוטן, אחראית על השמורים בספריית יונס וסוראיה נזריאן, אוניברסיטת חיפה
כל התזות מגיעות מהרשות ללימודים מתקדמים. הספרייה פנתה לכותבי התזות משנת 1984 ויצרה מאגר דיגיטלי ממי שאשר פרסום. הגישה דרך DIGITOOL ופרימו. בהתאם לרצון כותב העבודה אם פתיחה מלאה או חלקית.

המלצות:

- לבקש מועדת קיטלוג להוסיף שדה OPEN ACCESS (OA) לתזות שהן פתוחות לכולם על מנת לעשות לו יישום ב- ULI
- שכל אוניברסיטה תנסה להסדיר את נושא הפקדת התזות בדרגים הגבוהים
- לעבוד עם PROQUEST
- להקים מאגר ארצי של תזות בדומה למאגר הבריטי ETHOS

פרידה מציפי פבר מאוניברסיטת תל-אביב ומלין בלייכר מהאוניברסיטה העברית שעבדו אתנו שנים. גילה עמנואל כתבה וקראה את הברכות

החידושים בגרסה 22 של מודול ה- ILL ומודול ה- CIRC של אלף.
לין סיפרה שחיפה עוברת לגרסה זו והדגימה את החידושים

השב"ס:

- מכתבים רק ב- HTML ולא ב- PLAIN TEXT בגוף ההודעה
- קבלת כרכים מרובים ויצירת ברקודים
- שיכפול הזמנות
- עריכת פרטי מו"ל במודול השב"ס ולא קיטלוג
- פרטי הקורא בכרטיס הקורא מופיעים ברשומת השב"ס כגון: סטטוס קורא, סוג קורא בזמן ההזמנה, והיום, ותאריך תפוגת זכויות
- אפשרות לעבור לפרטי קורא ממודול השב"ס ישיר למודול ההשאלה PUSH.
- אין עדיין טיפול בחשבונות מכיוון שרוב הספריות בארצות הברית מחייבות אחת את השנייה דרך OCLC

השאלה:

- אפשרות שחוב להשב"ס לא יחסום השאלה רגילה
- אפשרות של תשלום מקוון דרך חברת סליקה חיצונית - בגרסה 22.1

הצעה:

- מכיוון שכל ספרייה עיצבה בנפרד את טופס ההזמנה שלה, יש ריבוי בפורמטים, לכן, כדאי לחשוב על יצירת טופס הזמנה אחיד לכל ספריות האוניברסיטאות (כמו פעם) כדי להקל על מציאת הפרטים החשובים בהזמנה במייל. פתרון אחר הוא להשתמש ב- INTEGRATED ILL המאפשרת משלוח הזמנות בתוך המערכת ולא במייל.
- דבורה הציעה להמשיך ללחוץ על מציאת פתרון לנושא החשבונות בין הספריות דרך אל"ף.
- האוניברסיטה העברית עדיין לא עובדת עם אלף 500 דבר שמונע אחידות בתהליכי עבודה בינינו. גילה הודיע שיש מגעים לקראת כניסה לאלף 500
- יש כבר 100 ספריות בעולם שעברו ל- ALMA. בחיפה המעבר מתוכנן לשנת 2016

איריס הציעה לנו את שירותי תשלומים מקוונים בכרטיס אשראי ePay של אוניברסיטת תל אביב
<https://mytau.tau.ac.il/ePay/?p=xdNPXPg0zQ36blqbDT7bYJW1K4QrUhIPzX/CZY0G7fR%2B4MBDDshExGu1qtmfygs39kPI/NFO7HoTvnrLn0h4Ng%3D%3D>

כרגע תשלומי ספרייה כולל השב"ס מתבצעים דרך הטלפון על ידי ספרן, אבל בקרוב יוכל הסטודנט בעצמו לעשות את זה. זמירה סיפרה על השקה בקרוב של "חנות מקוונת" של הספרייה הלאומית לכל שירותיה כולל השב"ס וצילומים של כתבי יד נדירים, פוסטרים וכו'.

השב"ס וספרים אלקטרוניים:

- נטלי מספרית המדעים המדויקים והנדסה, באוניברסיטת תל-אביב סיפרה על ניסוי עם חברת EBSCO של השאלת ספרים לטווח קצר Short Term Loans ליום, שבע ימים, ארבע-עשרה ימים או עשרים ושמונה ימים בהתאם לבקשת המרצים. <http://www.ebscohost.com/ebooks/acquisition-options>. המחיר של השאלת ספר אלקטרוני הוא מאד גבוה. יש אפשרות להדפיס 60 עמודים בלבד ואין הגבלה להיכנס לספר בו זמנית מכמה עמדות.

אופציה זאת טובה כאשר אין אפשרות של השב"ס.

- לין הציגה את תוכנת OCCAM'S READER [/http://occamsreader.org](http://occamsreader.org) אשר אסתי הביאה לידיעתנו. תוכנה זאת נראית לנו מתאימה לצרכינו בארץ למרות שנכון לעכשיו היא עובדת רק כתוספת לתוכנת ILLIAD. נשלח מכתב לחברה לגבי רכישה/הצטרפות - אולי באמצעות מלמ"ד.

הטיפול בחיובים בסכומים קטנים – באמנת שירות כתוב לא להוציא חשבונית על סכום נמוך מ-50 ₪ כי עלות הוצאת חשבון קטן גבוהה מהחשבון. לין הציעה להעלות את הסכום ל-100 ₪ או שספריות ישתמשו בכרטיסי אשראי לתשלומים במקום העברות בנקאיות. הבעיה היא שיש ספריות שאחרי שנה עדיין לא צברו חשבוניות ב-50 ₪. לאחר דיון הגענו למסקנה שאין פתרון לסוגיה הזאת חוץ מלהוציא חשבונות לעתים רחוקות יותר או לוותר על התשלום. כמו כן, אין פתרון לנושא של תשלום של חשבונות קטנים לאחר קבלתם.

ההשלכות של החלטת הספרייה הלאומית לשנות התעריפים לאספקת מסמכים באופן חד-צדדי

- ספריות לאומיות אחרות בעולם מחייבות בתעריפים אחידים ולא ביחידות תשלום למשל ה-BRITISH LIBRARY מחייבת \$8 עבור מאמר שנולד דיגיטלי ו-\$15 עבור סריקה
- חיוב על פי דף צילום (פריים) ולא על פי עמוד ביבליוגרפי לא מאפשר חישוב העמודים מראש ומקשה על בדיקת החשבונות. יתר על כן, לפעמים הספרייה הלאומית מקטינה את הגודל המקורי של פריט כדי לספק שני עמודים בסריקה אחת – למרות שמקובל בהשב"ס לספק בגודל המקורי.
- בבדיקה שנעשתה באוניברסיטת חיפה בשנת 2013 מתברר שההפסד עומד על כ-800 ₪ עם התעריפים החדשים
- רוב האוסף של הספרייה הלאומית לא להשאלה, דבר שמאלץ את הספריות להזמין צילומים רבים, במיוחד ספריות שאינן בירושלים ושחוקריהן לא יכולים לנסוע עד לספרייה הלאומית
- חלק מהאוסף של הספרייה הלאומית נתרם על ידי האוניברסיטאות (כמו תזות מתל אביב ואוסף מדעי הרוח מהאוניברסיטה העברית) ואין שום סיבה שהאוניברסיטאות ישלמו מחירים כה גבוהים כדי לקבל צילומים מהאוספים האלה
- מערכת אל"ף לא מטפלת בחיוב על פי יחידות
- לפי חוק הספרייה הלאומית, שמופיע בדף הבית שלהם, התפקיד של הספרייה הלאומית הוא לספק לחוקרים בארץ את החומרים שהם צריכים – זה התפקיד הלאומי שלהם. משמעות העלאת המחירים היא לספק רק לבעלי ממון

הצעה: לבקש מהספרייה הלאומית להוריד את המחירים.

החלטות:

- הספרייה הלאומית תכתוב בכל הזמנה שהיא מספקת את העלות ומספר העמודים
- לא להזמין צילומים מהספרייה הלאומית אלה אם אין ברירה LIBRARY OF LAST RESORT
- יש לנסות להזמין מספרייה בחו"ל ללא עלות, אם הפריט קיים רק בספרייה הלאומית בארץ
- לחייב את הספרייה הלאומית בהתאם

שונות

- ALEPH: האוניברסיטה העברית היא האוניברסיטה היחידה בארץ שלא עובדת במודול ההשב"ס של אל"ף
- OCLC WSILL : סיגל שר מנהלת מלמ"ד הודיעה שלא ניתן לעשות מנוי אחד לכל הספריות הישראליות מכיוון שמלמ"ד לא מתעסק עם סכומים קטנים. בשנת 2014 יש לארבע ספריות מנוי: חיפה, לאומית, עברית הר הצופים ותל-אביב, מרכזית, וכולן מאוד מרוצות.
- לין פנתה ליניב מהספרייה הלאומית לגבי העלאת רשומות מה- ULS ל- OCLC כדי שיהיה רשום במצאי את השנים/הכרכים של כ"ע שכל ספרייה מחזיקה
- ULI: ינוהל על ידי הספרייה הלאומית ולא מלמ"ד – יש צורך באיחוד הרשומות
- JSTOR: פרויקט משותף של הספרייה הלאומית ואוניברסיטת חיפה - נכון להיום יש במאגר 32 כתבי עת בעברית בטקסט מלא הנגישים דרך IHP, ULS, JSTOR והקטלוג של כל ספרייה
- PRIMO: ממשיכים ללחוץ על EXLIBRIS לפתח טופס השב"ס בתוך פרימו במקום הטופס באל"ף
- תוכנת "עמדת לקוח": של חברת שיגור ORIAN מיעלת את העבודה ומוזילה עלויות
- ALMA: מחייבת שימוש במחירים אחידים, הזמנות עוברות מספרייה לספרייה באופן אוטומטי כמו ב- OCLC
- ULS: מירב העלתה את בעיית המצאי של בתי חולים שלא נמצא באופן מלא
- AMAZON: עמלה לספרייה כאשר המשתמשים שלה רוכשים ספרים ועוד פריטים דרך הקישור של אמזון בדף הבית של הספרייה

רשמו: לין פורת וגילה עמנואל

